

• LETOPISY •

VYKROGVAZDSKÉ DRUŽINY

SVÄZEK DRUHÝ

GORGONA

• LETOPISY •
VUKOGVAZDSKÉ DRUŽINY

GORGONA

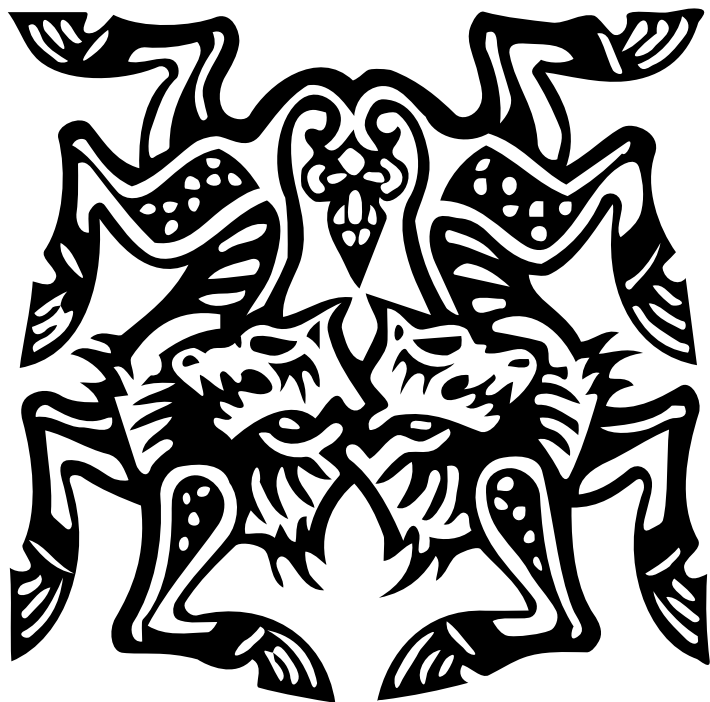
LETOPISY VUKOGVAZDSKÉ DRUŽINY, svazek II.

© 2013 Vukogvazdska družina

ILLUSTRATIONS © 2013 Dominik Broniek

ISBN 978-80-904952-3-4

♦ LETOPISY ♦
VYKOGVAZDSKÉ DRUŽINY

SVÄZEK DRUŽÍŮ

GORGONA
Praha 2013

PŘÍBĚH ČTVRTÝ

MALÍ PÁNI

HLAVA TRINÁCTÁ

Ledy na řece

Na samém okraji Poljany, mezi zvlněnými mladečskými pláněmi a drvetskou stepí placatou jako lívanec, se zvedá hradba kopců pokrytých hustým lesem. Nevysoká vrchovina se táhne stovky mil od půlnoci k poledni a od pradávna slyne Vukogvazd – čili Vlčí hvozd.

Jak podivným místem je to prasídlo přírody! Okolní národy vždy odrazovalo svou nehostinností a chmurným tichem, panujícím pod klenbou neprostupného stromoví. Přesto se čas od času nějaký pasáček, písmák či rytíř nechal tajemným lesem zlákat a vydal se do jeho hloubi.

Ti nemnozí, kteří se z bludiště hlubokých roklin a zrádných strží vrátili, pak se šílenstvím v očích a slinou na rtech nesouvisle líčili děsivé zkazky. Jedni o bludných kořenech a zakletých stromech. Druzí o krvelačné zvěři a strašlivých strigách. Třetí o přízracích bezcílně bloudících po mýtinách. Vykuřování, modlitby, ba ani vymítání nepomáhalo, nešťastní blouznivci zpravidla o příštím úplňku vydechli naposled. V okolních krajích se začalo říkat, že si hvozd značí cejchem ty, kdo se odváží narušit

jeho věčný klid. Zkrátka a dobře: do Vukogvazdu by se nikdo soudný nevydal ani za svět.

Leč ne toliko soudní lidé toulají se po kraji a hned další rčení praví, že jedna hloupost sto jiných za sebou táhne...

LOPIN BY BREČEL JAKO MALÝ KLUK

U srdce mě prudce píchlo a musel jsem se zastavit. Sněhu bylo až po pás, já sotva popadal dech, u huby pára a vousy samá jinovatka. Ohlídl jsem se. Za mnou se závějema probíjeli ostatní a slunce za nima rychle mizelo v korunách jedlí. U hromový opratě! To jsme za ten den daleko nedošli! Stromy okolo zlověstně skřípěly a mně docvaklo, proč se vlastně říká, že mrzne, až praští. A pak mi docvaklo něco horšího. Jakmile se setmí, umrzeme tu jako drozdi.

– Ještě kousek, – zachrchlal jsem a prosebně mávl rukou dopředu. – Táhle v tý rokli rozdělám oheň...

Nikdo neměl sílu na odpověď a táhli se za mnou jako dobytek na porážku. Zarputile mlčící Dargos, kterému se nezdravě blýskalo v očích. Kašlající Rinvit, podpírající zoufalou Meodu, zabalenou v hadrech až po uši. A nakonec zamračeněj Jokedit, táhnoucí na zádech dva meče a za sebou na provazu ničemnýho rychtáře ze Srncího Hřbetu. Znova jsem nechápavě zakroutil hlavou. Kam by nám tady, uprostřed sněhem zapadanýho hvozdu asi utekl? Možná mi tenkrát Celinše začínalo bejt trochu líto. Kupec zhubl, tváře se mu propadly a spíš než sysla teď připomínal vyzáblyho jezevce. Jenže ani my nevypadali o moc líp.

Zimu ve Vlčím hvozďě jsme krutě podcenili. Zásoby Striglavovy bandy se rychle tenčily a došly už kolem slunovratu. Začali jsme bejt odkázaný na mý a hlavně Dargosovo lovecký umění. Celej další měsíc jsme jedli jen pečený tetřevy, pečený sluky, pečený sojky a pro zpestření Meoda ukuchtila vraní polívku. Neměli jsme ale ani sůl a pomyšlení na obyčejnou vařenou bramboru nám vhnělo slzy do očí. A mělo bejt hůř. Začátkem února totiž začalo vytrvale sněžit a venku přituhlo. Zvěř z lesa jako by zmizela a místo ní dorazil hlad.

Dargos a já jsme se dál pouštěli do okolí v naději, že se nám podaří něco ulovit, ale denně jsme se vraceli prokřehlí na kost a s prázdnějma rukama. Nikomu nebylo do zpěvu a v těsným podzemí jako by se najednou nedalo dejchat. Rinvit trávil celý dny s nosem v prázdný knize. Meodu jsem párkrát nachytl, jak za pecí tajně bulí do zástěry. Dargos – škoda slov. A Jokedit jen vrčel, obcházel pevnost s polínkem v ruce a klepal do stěn, jestli nenajde schovanej poklad. Jenže i kdyby našel sud drahýho kamení, k jídlu by nebylo. A sněhu přibíjvalo.

Tenkrát začal Celinš blouznit o Elienu. Něco možná mlel už dřív, ale to ho nikdo neposlouchal. Že jsme se dočista pominuli, že tady zimu nepřežijeme a že prý má ve městě dobrý známý, kteří za něj milerádi obětují nějakej ten zlaťák. To se ví, že tím zaujal hlavně Jokedita, kterýmu to výkupný začalo vrtat hlavou. Na cestu do města ale nebylo ani pomyšlení, a tak jestli se už předtím na každýho bezdůvodně utrhoval, teď to s ním začalo bejt k nevydržení.

Jako první to odnesli koně. Píce jim už dávno došla, ve stáji řičeli hlady, a proto jednoho dne Jokedit udělal to, do čeho se nikomu z nás nechtělo. Bylo mi to proti srsti, ale lepší než je nechat pojit nebo zmrznout. Vařená koinina nám na čas vrátila barvu do tváří a smích na rty. Že tuhle krmi kněží přísně zapovídají, to leželo na srdci snad jen zbožnému Vraňanovi.

Jenže i když jsme jím šetřili, maso rychle došlo, z dásní nám tekla krev a mrazy ne a ne polevit. Naopak, začalo ještě víc přituhovat. Jako první přiznal porážku Rinvit. Než jistá smrt hlady v temném podzemí, to se radši pokusíme prodrat zapadaným lesem k nejbližší osadě na pláních. Nikdo nic nenamítal, a tak jsme vyrazili na východ, k nejbližšímu okraji hvozdu.

Ale ani ve snu by mě nenapadlo, že půjdeme takhle pomalu! Než jsem stihl zaklít, podjely mi nohy a sjel jsem po zadku do rokle. Něco křuplo. Doufal jsem, že větev. Báł jsem se, že noha. Skutečnost byla mnohem horší: vytáhl jsem zpod sebe zlomený lučiště. Chvíli jsem na něj zíral a přemýšlel, jestli se nemám rozbrečet jako malej kluk. Teď už bylo dobrý leda tak na zátop. Nohou jsem odhrnul sníh a spadáný listí pod ním zmrzle zašustilo. Z tlumoku jsem vysypal křesadlo, ocílku, kousky koudele a svitky březový kůry. Zbejvalo sundat hadry, kterejma jsem měl obalený ruce. Říkat tomu rukavice bych se neodvážil. Kurrrrva, to je zima!

Než se ke mně ostatní doplahočili, kůru olízly plamínky a z koudele se vyvalil dým. Nahrnul jsem přes ně modřínový větvičky a za chvíli na dně rokle utěšeně pras-

kal ohýnek. Spokojeně jsem si utřel nudli z nosu. Tak, aspoň jeden z nás by mohl do rána přežít, ušklíbl jsem se. V útrokách mi začínalo škubat – scvrklej žaludek se hlásil o slovo už jen ze zvyku. Sáhl jsem pro měch s vodou, abych utišil aspoň žízeň. Byl zmrzlej. Taky mě mohlo napadnout, že si ho mám dát pod halenu...

Dargos zatím shodil ze zad pytel, vytáhl kotlík, nabral do něj sníh a pověsil ho nad oheň. Když si všiml mého zlomeného luku, zarazil se, ale nic neřekl. Byl jsem mu za to vděčnej. Vyhrabal jsem ze závějí ještě pár klacků a přihodil je na hranici. Pak jsme si všichni posedali kolem ohně a začali nahřávat prokřehlý údy. Nad hlavama nám šuměly koruny stromů a na les se snášela tma. A chlad.

– Já to říkal, – zablekotal najednou do ticha Celinš, omrzlej nos celej nachovej. – Já vám to říkal...

Jokedit škulbl provazem, až kupec vyhekl, a vztekle zahučel:

– Ty mlč! A buď rád, že tě tu nepřivážu ke stromu! Bez tak nás jenom zdržuješ!

Ale každej věděl, že to není pravda. Nejvíc nás totiž zdržovala Meoda. Chudák holka měla sníh až po bradu a bez Rinvitovy pomoci by se hlubokejma závějemama plnejma kořání a popadanejch větví sama neprobojovala. Jo, děvenko, teď by se ti hodilo proměnit se v mlhu. Jenže Meoda už žádný čarovný lektvary po ruce neměla. Místo toho přišla se zajímavým nápadem:

– Musíme se přitulit.

Slyšel jsem, jak v Dargosovi hrklo. Jindy by si půlčice nejspíš vysloužila spoustu košilatejch poznámek, ale teď

nikomu do smíchu nebylo. Přihodil jsem na oheň a řekl:

– Meoda má pravdu. Dělej to zvířata, budeme to muset udělat i my.

A tak zatímco jeden z nás udržoval ohýnek, ostatní se tulili v narychlo vyhloubeném záhrabu. Tak jsme přečkali noc a ráno vyrazili slunci v ústrety.

RINVITA JÍMÁ PODIVNÁ PŘEDTUCHA

Duchové skal, vody a větru! Pocházím z Vran, strmých hor s rozeklanými vrcholky, odkud sníh nemizí ani v nejparnějším létě. Zním dobře hukot sněžných bouří i burácení lavin, které zavalí průsmyky a na dlouhé měsíce odříznou valy od světa. I tenkrát nám nezbývalo než hladovět, modlit se a čekat. Ale ještě nikdy mě zima nepřinutila strachovat se o vlastní život. Až teď a tady – ve Vlčím hvozdu.

Po tří denním vyčerpávajícím pochodu jsme se vypořádali z prokletého lesa a nad námi se otevřelo nebe poseté hvězdami. Zaplavil mě pocit úlevy. Právě za bezmračných nocí posledních dní panoval ten nejkřutější mráz. Přesto jsem se při pohledu na nekonečnou bílou pláň, ozářenou úzkým srpkem měsíce, přežehnal v naději, že jsme snad z ledové pasti vyvázli. Zbývalo najít nejbližší osadu. Podle kupce Celinše se jmenovala Radvanec.

Byli jsme na pokraji sil, ale vidina teplého bydla nás hnala dál. Na pláni vál ostrý vítr, ale my postupovali rychleji. Starý sníh se změnil na křupavý firn a nebořil se tolik pod nohama. Než měsíc urazil polovinu své noční cesty, v dálce před námi se objevil shluk několika stavení.

Celý udýchaný jsem se zastavil a s radostí v očích se podíval na Lopina. Ten ale zachmuřeně uhnul pohledem k Dargosovi:

– Tak já jim to asi řeknu, ne?

Dargos jen lhostejně pokrčil rameny.

– Totiž takhle, – mračil se Lopin, – od včerejšího rána se nám v patách drží vlčí smečka. Teda, – rozpačitě se poškrábal ve zledovatělých vousech, – když říkám smečka, myslím tři smečky. Oni se totiž vlci v těžkejších zimách sdružují. No to je jedno. Každopádně se nám je v lese nepodařilo svést ze stopy a teď je docela možný, že na nás zanedlouho zaútočí. Takže bysme sebou měli hodit, protože do vsi je to ještě pár verst, a když se podíváte na ty černé tečky támhle, – Lopin se neklidně nadechl, – tak to už nám právě jedna ta smečka začala nadbíhat...

Nechtěl jsem věřit svým uším, ale na pláni zalité stříbřitým světlem jsem se mohl přesvědčit na vlastní oči. Asi tucet vlků se pomalu táhl verstu za námi a nějakých pět, šest, celkem sedm stínů se neslyšně pohybovalo zhruba půl versty po naší pravici. Bez otálení jsme vyrazili ke vsi. Bohové nad námi té noci drželi ochrannou ruku. Šelmy zůstávaly v uctivé vzdálenosti a zaútočit se neodvážily.

Prvního stavení jsme dosáhli vyčerpání a prokřehlí na kost. Na naše volání ale nikdo neodpovídal. Rozhlédli jsme se po sněhem zapadané návsi. Nikde se nesvítilo, z žádného stavení nestoupal dým a dveře byly zaváté sněhem až po petlice.

– A kurva, – shrnul naše obavy Jokedit. – Vždyť je to tu jako po vymření!

Když jsme pak otevřeli dveře několika domů a prošli se temnými, opuštěnými sednicemi, podezření se potvrdilo. Ves byla liduprázdná. Krutá zima zřejmě obyvatele vyhnala už dávno. Měli víc rozumu než my.

Na zevrubnější prohlídku nezbývalo sil. Vyčerpaní a malátní hlady jsme se uchýlili do jedné ze stodol, abychom v závětrí přečkali do svítání. Raději jsme ani nepřemýšleli nad tím, kde si zítra zaopatříme jídlo. Že by ve vsi nějaké zásoby zůstaly, tomu nevěřil nikdo.

Ráno jsem se celý rozlámaný vyhrabal z jinovatkou pokrytého sena. Nebe bylo modré jako šmolka, slunce svítilo a zářící sníh bodal do očí. Ztichlou vesnicí se proháněl vítr a skřípal vahadlem studny na návsi. U ní stáli oba stopaři. Dargos, který i zavinutý v houni vypadal jako za groš kudla, se rozhlížel po obloze. Lopin si stínil oči a pozoroval okolní pláně.

– Můj ujec tvrdil, – oslovil jsem je, – že vlci se do valu neodváží ani v té nejkrutější zimě.

Přátelé se ke mně otočili.

– A jednou, – pokračoval jsem, – jednou prý zahlédl smečku čítající dva tucty hlav. To už musela být pořádná zima, protože...

– Rinvite... – Lopin pochopil, co mám na srdci. – Nechtěli jsme vás strašit. Mysleli jsme, že se nám podaří zahladit stopy...

Nevěřicně jsem se na něj zadíval. Za naším hladovým průvodem zůstával v závějích sáh hluboký příkop. Zahladit stopy by znamenalo zaházet ho lopatou a umést pometlem.

– Totiž tady Dargos, – Lopin rozpačitě navázal, – má takový bejlí, co ty šelmy zmate. Když jsme chodili lovit, hodilo se každou chvíli...

Věděl jsem, že Dargos má nejrůznější byliny, ale myslel jsem si, že je používá ke svému zázračnému ranhojičství. Že se jimi dá mást lesní zvěř, to by mě ani ve snu nenapadlo. Zajímavé. Jaká další překvapení náš mlčenlivý přítel asi skrývá...

Zpoza stodoly se vybatolila Meoda a namířila si to k nám. Zabalená od hlavy až k patě do huňaté houně vypadala jako nemotorné medvědě.

– Jenže teď to nějak nezabralo, – mračil se vousatý stopař. – Drželi se nás, jako bysme za sebou vláčeli kus masa. Nebo jako by cejtili krev...

Naše pohledy spočinuly na kudůčce. Ta se zastavila a už tak dost červené tváře jí začaly rudnout. Nakonec nazlobeně zasupěla:

– No, a co mám podle vás jako dělat, vy chytráci!

Načež se obrátila na patě a zalezla zpět do stodoly. Pořádali jsme se po sobě. Lopin si rozpačitě odkašlal a Dargos začal znovu usilovně zkoumat bezmračnou oblohu. Možná bychom tam stáli dodneška, kdyby se z jednoho stavení neozval dětský pláč.

Duchové skal, vody a větru, ves nebyla opuštěná úplně! Vzburcovali jsme ostatní a vešli po zvuku do nuzné roubenky. V koutě temné místnosti se u vychladlé pece krčila vyděšená žena zabalená v hrubé příkrývce a tiskla k sobě tři děti. Všichni byli vychrtlí, oči jim svítily hlady a zoufalstvím.

– Nehněvejte se, lidé dobří, – blouznila nešťastnice. – Vyhaslo mi a ani pohostit vás nemám čím...

Ukázalo se, že hladem sužovaní Radvanečtí se rozhodli uchýlit před tuhou zimou do Spáleného Žďáru dvacet verst odtud na sever. Ubohá žena však odmítla opustit svůj dům, dokud se jí nevrátí muž, který se prý vypravil k řece na ryby.

– Možná někde zapadl nebo sešel z cesty, – strachovala se žena se slzami v očích, – ale určitě přijde a přinese nůši plnou ouhořů. Vždycky je nosil a pak jsme je udili...

Zmínka o uzených rybách mi bolestně připomněla, že jsme neměli v ústech už několik dní. Představa dalších dvaceti verst s vlky v patách pak moji mysl naplnila chmurami.

– Jakýpak Žďár! – protestoval zbědovaný Celinš, když jsme se všichni sešli v ženine stavení, abychom se uradili, co dál. – Musíme na jih, do Chladné Vody! Odtamtud je to po řece do Elienu jen pár dní...

– Neříkals nám snad, – zalovil jsem v paměti, – že máš ve Spáleném Žďáru kumpána? Proč tě tedy nevyplatí on?

– To je pravda! – ožil Jokedit, který na zápraží širočičnou štípal lavici na zátok. – Mluvils o kudúkovi, co kupoval Striglavův lup!

– Týce? – Celinš se zdál být zaskočen. – Ten by vám nedal ani zlámanou grešli. Vždyť mě ani nezná! A kdo ví, kde je mu teď konec...

– Tak potom musíme do Chladné Vody, – řekl rázně Jokedit. – Říkal jsi přece, že je tam krčma, z té snad mráz lidi nevyhnal...

– Kdepak! – pospíšil si kupec. – V Chladné Vodě je hospoda, mlýn i přístaviště, kde se obchoduje celou zimu!

– Ale jak je to daleko? – ozval se najednou Lopin, který se snažil zatopit v peci.

Celinš se odmlčel.

– Tak slyšíš? – Jokedit štouchl kupce pod žebra. – Jak je to daleko?

– Nevím! – zaúpěl vyčerpaný Celinš. – Nikdy jsem na drvetské straně nebyl! Doprovodte mě do Elienu a mí přátelé vás bohatě vyplatí...

– To už jsme slyšeli, – přerušil jsem ho nevrle. Pranic se mi nezamlouvalo, že věrolomného rychtáře vedeme na svobodu, místo abychom ho předali spravedlnosti. Chápal jsem, že se Jokedit cítí ošizený o zaslouženou odměnu za hlavu lapky Striglava a touží po náhradě. Ale v tuhle chvíli bylo zlato to poslední, na čem záleželo. Od ženy jsme se dozvěděli, že Chladná Voda je ještě dál než Spálený Žďár, navíc opačným směrem.

– Takže vyrazíme ještě dnes? – rozhlížel se po nás dychtivě Jokedit. – Nebo až ráno?

– A co bude s nima? – řekla zničehonic Meoda a kývla bradou k ženě. Ta stále seděla pod pomalu se rozehřívající pecí a s nepřítomným pohledem k sobě tiskla své zubožené děti.

– Co by, půjdou s náma, – pokrčil rameny Jokedit.

– Ano? – Meoda ztišila hlas do šepotu. – Myslíš, že snad cestou k řece potkáme jejího muže s nůši plnou úhořů? Kdepak, ta ženská musí za svejma do toho Ohořelého Mejta či co!

– Tam ale nejdeme! – řekl tvrdě Jokedit a přiložil do pece kus lavice.

– Zbláznil ses? – nevydržel už Lopin. – Sotva jsme vyvázli z hvozdu, nemáme co do huby a ty se chceš vláčet do nějakýho přístaviště, který je dál? Ten tvůj slavnej Elien ti snad do jara nikam neuteče!

– A ty chceš na to jaro čekat v další zmrzlé řiti, jako je tahle? – nedal se Jokedit. – Protože mně už se to začalo zajídat, kamaráde. Chci do teplé knajpy, kde teče pivo a drnká šajholt, a na nějaký Žďár se vám můžu zvysoka—

– Já ji tam odvedu.

Hlas patřil Dargosovi. Napadlo mě, jestli neblouzním hlady, ale stopař pokračoval:

– Vítr vane z jihu. Když se hned vydáte do Chladné Vody, vlci vyrazí za vámi. Jakmile je odlákáte, odvedu ji s dětmi po větru na sever. Potom se ze Žďáru splavím dolů za vámi.

Něco v jeho hlase nás přinutilo neprotestovat. Jen Lopin se zmohl na:

– Copak bez tebe někam dojdeme...?

Ale Dargos jen mávl rukou, odvrátil se a zřejmě považoval celou záležitost za vyřízenou. Mně však na mysli vytanuly loňské události po útěku z Toranu.

– Máš pravdu, Dargosi, – zakašlal jsem. – Napospas osudu je nenecháme. Ale sám s nimi rozhodně nepůjdeš.

Tentokrát se rozmrzele ozval Jokedit:

– Hernajs, Rinvite, tak to už tuplem nikam nedojdeme!

Načež si Dargos povzdechl, očividně rozladěný, že nám nedovtipům musí vše vysvětlovat:

– Čím víc vás bude, tím větší naděje, že si na vás smečka nedovolí. Čím méně bude nás, tím větší naděje, že proklouzneme nepozorovaně...

– Říkáš, – zkoumavě jsem se na Dargose zadíval, – že o můj doprovod nestojíš a že máme vyrazit co nejdřív?

Jakoby na potvrzení mých slov se zvenku začalo ozývat táhlé vlčí vytí. Znepokojeně jsme se po sobě podívali a Dargos se kysele ušklíbl.

– Tak tedy na viděnou v Chladné Vodě, – pokusil jsem se o úsměv. Oheň v peci utěšeně praskal a sedníci se už stihlo rozlít příjemné teplo, ale mě v zádech zamrazilo.

Duchové skal, vody a větru ať tě ochraňují, Dargosi!

JOKEDIT MÁ VLČÍ MLHU

Znovu na cestě. Slunce svítilo, sníh pěkně křupal pod nohama, jen kdyby nebyl mráz jako v psírně a my měli co do žaludku. Už ani nevím, jak je to dlouho, co jsem naposledy jedl...

Dargos zůstal za náma ve vsi. Dobře mu tak. Kdo chce kam, pomozme mu tam. Mám toho kluka rád, ale občas si vymýšlí věci, nad kterými zůstává rozum stát. Nejvíce proti srsti to bylo Rinvitovi, ale s tím paličákem nic nezmožl. Přesně v takových chvílích té naší kumpanii chyběl někdo, kdo by řekl rozhodné slovo, zavelel a ostatní ho poslechli. Zkrátka velitel. Vůdce. Kurva, to je ale frišno!

Zatáhl jsem za provaz, na jehož konci se mátožně ploužil lotr Celinš. Možná jsme měli toho darmožrouta už dávno otrávit nějakým Meodiným utrejchem. Mít o jeden hladový krk méně, nejspíš bychom v pevnosti přečkali

mrazy bez úhony. Tohle vláčení se zimou přijde těm jeho elienským kumpánům setsakra draho!

S vlky měl Dargos pravdu. Sotva jsme vytáhli ze vsi, z okolních závějí začaly vykukovat ušaté hlavy a za chvíli se pustily za námi. Celkem jsem jich napočítal půldruhého tuctu. Rázovali jsme si to zasněženou plání na jihovýchod, kde měla téct řeka. Ta byla pořád v nedohlednu, zato šedé kožichy nás líně doprovázely z obou stran.

– Táhleten je jejich vůdce, – chytil mě za rukáv Lopin a ukázal na velkého vlka po levé straně.

Dokonce i ty bestie nějakého mají!

– Mám na něj vyrazit? – zeptal jsem se.

– Tak blbej není, – zahuhlal Lopin.

Co tím chtěl říct? Že já snad jo?

– Máš recht, toho nedoženu. Ale mít tak luk... – rýpnul jsem si a stopařovy oči nevlídně zablýskaly.

– Hej! – ozval se za námi Meodin vyčerpaný hlásek. – Co se to děje? Proč nás obkličujou?

Lopin si povzdechl a otočil se:

– Protože cejtěj, že už nemůžem!

– To cítí správně... – zanaříkal Celinš. Vztekle jsem škulbl provazem a lotr zaúpěl. Přes pláň najednou přeběhl stín a slunce zmizelo za mrakem.

– U hromový opratě! – rozhlédl se stopař po obzoru. – A ještě se na nás žene vánice...

– Co to znamená? – zakvílela uslzená kudůčka.

– To znamená, – ozval se Rinvit, – že musíme jít, dokud nedojdeme do Chladné Vody. Protože jestli tu budeme stát, vlci se na nás vrhnou. Nemám pravdu, Lopine?

– Tvůj ujec byl koukám nějaký zběhlejší, – zavrčel stopař. Na nose mi přistála první vložka.

– Tak na co čekáme? – rozhodil jsem rukama. – Přidáme do kroku a do soumraku tam budeme!

Ale tak snadné to nebylo. Obloha se zanedlouho zatáhla a spustila se chumelenice. Vítr vál proti nám a sních nelítostně šlehal do tváří. Navíc se mi břicho kroutilo hlady a nohy jsem měl jako z olova. Občas jsem měl co dělat, abych v těch závějích nehodil tlamu. To Celinš byl na zemi skoro pořád...

– Nenechávejte mě tu!

Meodino úpěnlivé volání jsem v té číně skoro přeslechl. Otočil jsem se. Přátelé za mnou zaostávali. A vítr fičel a mrazil až do morku kostí.

– Jokedite, zvolni už! – hulákal na mě Lopin. – Kdo se oddělí, na toho vlci skočí nejdřív!

Zatáhl jsem za provaz a začal jsem se vracet.

– A pro lásku boží, pusť už toho chudáka! – pokračoval vztekle Lopin. – Copak ti tady někam uteče?

Najednou jako by se mi rozsvítilo. Pustil jsem provaz a vytasil meč.

– Máš recht, Lopine! – zkusil jsem překřičet vánici. – Jděte přede mnou a já půjdu jako poslední. Až se na mě ty bestie vrhnou, rozsekám je na cimprcampř!

Lopin zakroutil hlavou:

– Říkám ti, že tak blbý nejsou!

Jen jsem mávl rukou, ať vyrazí přede mě. Rinvit zatím vyhrabal ze sněhu vzlykající kudůčku a po chvíli lopotění si ji hodil na záda. Zubožený průvod pokračoval dál a já

se párkrát zkusmo ohnal čepelí. Cha! Jen ať si ty prašivé čuby něco zkusí!

Jenže i když jsem se za ostatními vlekl daleko a pomalu jako smrad, vychcané šelmy kolem mě jen obíhaly a ne a ne zaútočit. A tak jsem si urputně razil cestu závějemi, občas zavolal dopředu na ostatní, abych je v chumele-nici neztratil, až najednou padl soumrak. Vánice pomalu ustávala, ale měsíc ještě nevyšel. Doufal jsem, že nás Lopin pořád vede správným směrem...

– Halt! – zavolal jsem na kamarády. – Počkejte na mě, už vás skoro nevidím!

Vtom mi něco zezadu sevřelo stehno a pravou nohou mi projela ochromující bolest. Překvapením jsem vyhek-
nul a škulbl sebou. Po nohavici se mi řinula krev a ode mě uskakovala šelma cenící bílé tesáky. Ohnal jsem se me-
čem, ale pozdě. Zákeřná bestie se přikrčila v bezpečné vzdálenosti a pozorovala mě. Ze tmy se vyloupily další a začaly mě obkličovat. Jen pojdte! Ztěžka jsem vykročil a rozmáchl se mečem. Sníh se mi probořil pod nohama, klesl jsem na jedno koleno a zezadu na mě okamžitě skočila další potvora. Tentokrát se mi zahryzla do límce ka-
bátu a škubala s ním jako divá. Znovu jsem se marně ohnal čepelí – bestie uskočila, ale z druhé strany se na mě vrhly hned dvě další. Jeden vlk se mi pověsil na rukáv volné ruky, druhý mi skočil na nohu. Krev vystříkla a já zařval bolestí.

To už se ke mně závějemi prodíral Lopin, v ruce meč a křičel:

– Říkal jsem, že nejsou blbý!

Krev šelmy rozdráždila a vrhly se na mě jako vosy na med. Zoufale jsem se oháněl rukama a můj meč se konečně zabořil do masa. Ale ani bolestivé zakvičení jedné z bestií ostatní neodradilo. Visel jich na mně už nejmíň půltucet a rvaly mi šaty na cáry. To už byl u mě Lopin a jeho čepel mi zasvištěla kolem ucha. Další kvičení. Ohnal jsem se taky. A znovu! A znovu! Jenže zuřivé vrčení neutichalo a další horká morda se mi cpala za límec! Na zátylku jsem ucítil zvířecí dech a žaludek se mi obrátil naruby. Pak mi další zubatá čelist sevřela předloktí, až kosti zapraskaly, a já bolestí pustil jílec. Z rány na hlavě mi do očí stékala lepkavá krev a já najednou viděl rudě. Asi vlčí mlha. Jenže červená se řinula dál a já brzy přestal vidět úplně...

LOPIN SE NEMŮŽE DOČKAT DARGOSE

Padl soumrak a smyčka se stáhla. Pochopitelně ve chvíli, kdy jsme už skoro neviděli na krok a potáčeli jsme se sněhem jako dřevěný pimprlata bez špetky ostražitosti.

Pohled na Jokedita klečícího v krvavém sněhu a obsypaného vlkama do smrti nezapomenu. Než jsem k němu doběhl, tři zvířata rozsekal na kusy, ale bohužel ne to, který se jediný počítalo. Proklel jsem mazaného Dargose, kterej sbalil první ženskou, na kterou narazil, nás poslal vlkům do chřtánu, ale jaksi ho už nenapadlo nabídnout mi svůj luk. Příště si o něj řeknu sám. Jestli teda nějaký příště bude! – chtělo se mi zařvat, když jsem rubnul po první zubaté tlamě. Tesáky jen naprázdno klaply ve tmě a tmavej kožich se zřítíl do sněhu.

Jokedit zmizel pod klubkem rozzuřenejch šelem a já do nich začal sekat hlava nehlava. Vůdce smečky nejdřív opatrně kroužil kolem, ale pak už se na masakr svejch pěšáků nemohl dál dívat. Plavným skokem se na mě vrhl a já se rázem válel ve sněhu taky. Hlavou mi blesklo, jak jsou asi na tom ostatní, ale okamžitě jsem na ně zapomněl. Měl jsem totiž svý starosti. A velký.

Před nosem se mi mihla zubatá tlama a nemít tlustej vlněnej kabát, zvíře by mi urvalo rameno i s rukou. Takhle jsem ji jen necejtil a doufal, že v ní pořád držím meč. Nešikovně jsem se zkusil převalit na břicho a vlka zalehnout. Jenže se mi vysmekl a skočil na mě znova. Tentokrát se tesáky lačně zaryly do můj promrzlý zadnice. S chutí jsem si zařval a zkusil vlka skopnout. Zakvičel, ale nepustil. Jeho chyba. Do ruky se mi vrátila síla a já se prudce ohnal. Čelisti povolily a vlk se svíjel v křeči. Čepel mu přerazila hřbet. Uširvoucí kvičení trvalo jen krátce a pak najednou ustalo.

Začal jsem prskat sněh a zvedat se, než se na mě vrhnou další. Ale i v tý tmě jako bych cítil, že napětí povolilo. A když jsem se vyhrabal na nohy, po pláni se skučným prchaly tmavý skvrny. Dorazilo ke mně i Rinvitovo volání. Bylo po všem. Vlky jsme odrazili.

Dřepl jsem si nad dodělávající zvíře. Vlk měl v očích nekonečnou bolest. Svoji smečku zklamal a boj s tou naší prohrál. Strhl jsem si hadr z třesoucí se ruky a přešel mu dlaní po huňatý skrání. Zvíře zhaslo. Vítr si pohrával s jeho hustým kožichem, a kdyby mi neprofukovalo dírou na zadku, možná bych nad ním rozjímal dodneška...

– Co je s Jokeditem? – vyrušil mě udýchaný Rinvit.

Jokedit. Ten vypadal, jako by spadl volovi na rohy. Ležel v rudý břečce bílej jako svíce a krev se z něj jen řinula. Duchapřítomnější Rinvit vytáhl z tlumoku nějaký onuce a začal mu rány stahovat. Pomalu se k nám dokulila Meoda a na smrt bledej Celinš. Všiml jsem si, že i za ním zůstává krvavá stopa. Kudůčka se naklonila nad Jokeditem a bezradně se po mně podívala.

Znovu jsem v duchu proklel Dargose. Kolikrát mi v zimě ošetřoval omrzliny, když jsme se toulali ledovejma stržema nebo když se pod náma probořil led v potoce. Viděl jsem, jak se rány hojej před očima, a cítil horečku okamžitě ustupovat. Ale Dargos se na můj obdivný pohledy jen mračil a jednou – ale jen jednou! – mezi zuby neochotně procedil:

– To zvládneš taky...

Ale nezvládl. Ať jsem dělal co jsem dělal, nikdy se mi nepodařilo nalézt tu hojivou sílu, kterou on ovládal s takovou samozřejmostí. Jen blázen si mohl myslet, že by se mi to podařilo právě teď...

– Nechte mě tu s ním, – popadl jsem Meodu za límec. Ohnala se po mně, ale dovtipnému Rinvitovi stačil jeden pohled, aby pochopil, že tady jde do tuhýho. Rychle od táhl kudůčku k našemu pokousanýmu zajatci.

Klekl jsem si do tý krvavý břečky a zadoufal, že můj holej zadek nesvítí do kraje místo měsíce, kterej se dosud neráčil objevit. Jokedit vypadal hodně špatně. Přerývaně dechal, ale jeho barva o ničem dobrým nesvědčila. Chlape, přece mi teď neskapeš! Na to ani nemysli!

Shodil jsem hadry z rukou a položil mu dlaně na krk. Rána se mu táhla až k uchu. Zavřel jsem oči a nadechl jsem se. Mysli, Lopine, mysli. Vždyť jen teče krev, znáš to dobře sám. Když za parného letního dne člověku bujněj hřebec odře v ohradě nohu o žlab, stačí rozžvýkat jitrocelovej list a přiložit ho na ránu. Krev přestane téct jako... jako mávnutím kouzelného proutku!

Otevřel jsem oči. Letní den zmizel a krev mi mezi prsty tekla dál, vzlínala po rukávech a její příšerná vůně se mi drala do chřípí. Slyšel jsem, jak za mnou Rinvit něco říká. Dej mi teď kurva pokoj! Zavřel jsem oči, myslí se upnul na tu rozšklebenou ránu a představil si, jak se zaceluje. Nic, jen hučení ve spáncích. Začínala mě jímat hrůza. Zaťal jsem zuby. Jokedite, ty pitomče! Na koni jezdit neumíš a o vlčích si myslíš, že jsou jako prašiví psi, co se na násvi rvou o starou kost a utečou, když po nich hodíš kamenem. Ale přece jsme spolu celej podzim nehonili po všech čertech lapku Striglava, abys mi teď umřel v náručí uprostřed zamrzlý pláň! Cedili jsme spolu krev, a kdybych mohl, cedil bych ji za tebe zase...

Jako by mnou cosi smýklo a před očima se mi udělaly mžitky. Hluboko v prsou mě prudce bodlo a v rukou zatrnulo. Odtáhl jsem je a zhluboka se nadejchl. Srdce mi bilo jako na poplach a čelist mi bezděky klesla. Jokedit třeštil oči a lapal po dechu. Na krku se mu táhl dva palce silnej strup. U hromový opratě! Asi k tomu jeden potřebuje bezměsíčnou noc, mráz jako v morně a za natrženou prdelí smečku krvelačnejch bestíí... Ještě několikrát jsem přiložil Jokeditovi ruce na rány, a čím líp vypadal

on, tím hůř jsem se cejtil já. Při tom všem mi v hlavě zrála jediná myšlenka.

Až Dargose znovu potkám, roztrhnu ho jako hada.

– Lopine! – ozval se mi za zády Rinvitův hlas. – Zase se houfují...

To se dalo čekat. Takhle početná smečka se skládá z několika menších a na místo vůdce bejvá tlačenic. Ani bych se nedivil, kdyby se do čela mstitelů postavila družka toho prvního...

– Tak mi s ním pomoz, – chytil jsem mátožného Jokedita v podpaží. – A Celinš ať si nachystá provaz, bude teď muset chvíli táhnout on jeho...

Nebejt vymrzlej, vyhladovělej a na smrt vyčerpanej, asi by mi Rinvit skočil kolem krku. Takhle mu jen slabě zasvítilo v očích a pomalu přiložil ruku k dílu. Jokedit byl pořád bílej jako stěna, ale s pomocí Vraňanovy hole se udržel na nohou. Už dřív jsem si nadával, proč jsem tu svoji přiložil v Radvanci na oheň. Ale pozdě bycha honiti, jak nejspíš říkával Rinvitův ujec.

S nocí se do kraje opět opřel mráz silněji a ledovej vzduch bodal v plicích jako rozžhavený jehly. Jestli ta naše šarvátka s vlky má mít nějakej smysl, musíme jít nocí, buď dokud nepadneme, nebo dokud nenarazíme na nějaký bydlo. Že bysme ještě došli do Chladný Vody, v to jsem už ani nedoufal. Jméno dědiny mi připomnělo palčivou žízeň a já sáhl pod kabát. Tentokrát voda nezmrzla. A abysme nezmrzli my, museli jsme se začít hejbat.

Nejdřív to vypadalo, že se někam dostaneme, jen když já budu podpírat Jokedita, Rinvit bude podpírat mě, Ce-

linš podepře Rinvita a Meoda nás všechny šoupne do tý svý pitomý truhličky a hodí do řeky. Ale když jsme včera vyšli z hvozdu, taky jsem si myslel, že už neujdou ani míli, a přesto jsme došli do tý vylidněný samoty. Tam jsem si zas říkal, že se dál nehnu, dokud něco nesním, a celkem vážně jsem si dělal chutě na vlastní nohu. Ale stejně jsem se přinutil pokračovat. A tak jsem se teď plahočil neko-nečnou rovinou a přemítal, jaký by to asi bylo sežrat Jokeditovy boty. Byly bytelný, nejspíš z hověziny. Kdybych je půl dne pováril...

Z mraků se vynořil měsíc a nakrátko zalil pláň před námi matným světlem. Už dávno jsem ztratil přehled o čase i směru. Ale pořád mi bylo divný, že tu řeku ne a ne zahlídnout.

Dokud jsem neuklouzl a nerozbil si tlamu o led.

MRÁZ MEODU NESPÁLÍ

Dívali jsme se na zamrzlou říční hladinu a zpod ledu se ozývalo zlověstné skřípění. Skřípěl i Lopin, ale zubama. Právě si totiž jeden nejspíš vyrazil.

Byla jsem u konce svých sil. Ani brečet už jsem nedokázala. Všechny slzy jsem tou cestou vyplakala, nohy jsem už dávno necítila a místo nosu jsem měla zmrzlou bramboru. Že já káča pitomá nezůstala sedět na zadku v naší pevnosti...

Jenže ani tam to nebyl žádný med. Nevím, jak mě tenkrát mohlo napadnout, že bych z ní mohla těm holomkům udělat dobré bydlo. Nadšení z vlastní kuchyně rychle opadlo a změnilo se v ubíjející kuchtění placek. A kolik

toho ti chlapi sežrali! Mouka zmizela dřív, než přišly holomrazy, a sotva napadl sních, byli jsme bez hrachu i prosa. Ale co bylo nejhorší – neměla jsem si s kým povídat. Ze začátku to ještě šlo a mě bavilo poslouchat Rinvitovy vyprávěnky o duších větru a vody. Jenže když udeřily mrazy a my museli sedět celé dny ve skále, nálada všechny přešla a já zjistila, že jsem jim dobrá jen na to vaření. To jsem mohla rovnou zůstat doma ve vsi! Byly to nejtrudnější dny v mém životě. Nebylo co říkat, a tak jsem mlčela. Až jsem se bála, že se ze mě stane Dargos.

Ale teď jsem stála tady a nebála jsem se ničeho. Byla jsem odhodlaná, že když jsem se do té Chladné Vody vypravila, tak tam taky dojdu. Chlapům to už taky konečně došlo a po chvíli dohadování, kterým směrem se vydat, jsme se pustili po zaváté a zamrzlé hladině.

Zpočátku jsem se strachovala, jestli se neprobořím, ale led byl pevný a já brzy zapomněla, že jdeme korytem řeky. To se po chvíli začalo zužovat a okolní břehy se zvedly. Chránily nás tak před větrem a my šli rychleji, jen zmrzlé onuce se mi zadržávaly ve sněhu. Po chvíli se ze tmy před námi vynořil bílý kopec, kolem kterého se řeka stáčela. Chtěla jsem vykřiknout, ale z pusy mi vyšlo jen zaskřehotání:

– Podívejte!

Na úpatí kopce svítila světýlka! Jako by mě v tu chvíli někdo polil živou vodou, co po ní v rozprávkách chcíplí ptáčci jen zatřepotají křidélky. Náš cíl už byl na dohled! Mít víc sil, nejspíš bych se rozběhla. A pak by ta živá voda opravdu byla zapotřebí. Rovný led totiž v zákrutě zmizel

a v cestě nám stály zasněžené, přes sebe nakupené hraté balvany.

– Stůjte! – zachrchlal Rinvit. – To jsou kry!

Uvědomila jsem si, že skřípění zesílilo a bylo slyšet hukot vody. Lopin se opatrně vydal dopředu, a když se vrátil, potichu klel.

– Led se kupí na peřejích a skřípe to tam jako v začarovaným mlejně...

Zoufale jsme se podívali na strmé a skalnaté břehy; řeka se tu zařezávala hluboko do krajiny. Rozhlédla jsem se po ostatních. Nebylo zbytí, museli jsme se vrátit někam, kde se nám podaří vylézt zpátky na břeh. Jako by mi snad četl myšlenky, Jokedit zahuhlal:

– Vracet se nebudeme. Přejdeme po krách...

Už už jsem otvírala pusy, ale pak jsem si uvědomila, že opravdu nemám sílu se hašteřit. A taky že už chci být co nejdřív v teple...

– Jako šlo by to, – poškrábal se v rampouších Lopin. – Ale radši půjdu první...

A tak jsme se opatrně pustili na tenký led. Přelézali jsme obrovské, do sebe zaklíněné kry a klouzali po nich dál. Některé se pohupovaly, jiné stály pevně jako zeď. Mířili jsme šikmo k protějšímu břehu, kde se proti zasněženému kopci rýsovaly obrysy střech. Dokonce jsem zahlédla i dým stoupající z komína.

Peřeje už musely být docela blízko, protože hukot vody byl stále silnější. Zrovna jsem se natahovala po Rinvitově dlani, abych se vyhoupla přes další vratkou kru, když mi podklouzly nohy. Jenže místo abych si narazila zadek

o led, rázem jsem se propadla do ledové tmy. Chtěla jsem vykřiknout, ale do plic mi nemilosrdně vtrhla voda. Obklopilo mě ticho, proud mě pevně stiskl a pomalu táhl dolů. A já, vyčerpaná a promrzlá, už neměla vůli se z toho objetí vymanit. A tak jsem padala hlouběji a hlouběji...

Když mi to později Rinvit s Lopinem líčili, zajela jsem prý do vody jako žok ovsa a trvalo jen chvíli, než mě pod vodou nahmatali a vytáhli za límec ven. Byla jsem jako ve snách. Všichni strašně hulákali a táhli mě po ledu. Slyšela jsem vzdálené volání ze břehu. Pak se nade mnou míhaly pochodně a jejich rozmazané světlo se mísilo s vyděšenými a vzrušenými hlasy.

– Přesvatá Kirjo, Paní všeho čistého! Vždyť jsou promrzlí až na kost!

– Rychle, kořalku! Nalejte do ní kořalku!

– Položte ji sem! Sem, na pec!

A pak si vzpomínám, že ten halas utichl a já ležela zabalená do houně až po uši a tělem se mi rozlévalo příjemné teplo. Odněkud z vedlejší místnosti znělo tiché drnkání kobzy a ty tóny mi připomněly Myrjanu. Děkovala jsem milosrdnému Pánovi, že jsem neskončila jako ona, že mě ráčil pro budoucí zachovat a že jsem z toho ledového hvozdu vyvázla živá...

HLAVA ČTRNÁCTÁ

Jehla v kupce sena

Řeka Hrtar pramení uprostřed dubových lesů obávaného Urvaldu a na své předlouhé cestě k Vesparskému jezeru překoná stovky verst. Nejprve si jako divoká bystřina razí cestu podhůřím severního cípu Vitoljub, kde se k ní připojují další potoky a potůčky. Odtamtud vtéká do zírných poljanských lučin, kde tvoří hranici mezi mladečskými pláněmi a Krivodarem. V zákrutách pak obtéká oblé kopce Bulatské vrchoviny, ze které pojímá další přítoky, načež se na soutoku s rychlým Kremenem stáčí posledním směrem a líně plyne drvetskou stepí k soutěsce přezdívané Chladná Voda.

Na tomto místě se úctyhodně široký, ale dosti mělký Hrtar prudce zužuje a tvoří ohyb plný zrádných peřejí. Za nimi je hluboká zátočina a v ní poslední přístaviště proti proudu. Právě zde elienští kupci nakládají poljanské kožešiny, máslo a med, právě odtud se plaví vory se dřevem na stavbu elienských lodí. Řeka plyne rychle podél východního okraje Vlčího hvozdu až ke kopcům, za nimiž leží bohaté a pyšné město Elien. Od něj je to k ústí

ještě pěkný kus cesty, ale nic, co by rychlé kupecké hulky s dobrým větrem v plachtách nepřekonaly za dva dny.

Leč ne toliko rychlé lodě plaví se po Hrtaru a ne nadarmo se říká: špatný vozka, který neumí obrátit...

LOPINA JAKO BY DO VODY HODIL

Díval jsem se na pomalu se vzdalující přístaviště a kolem mě znělo drhnutí lan, skřípání vesel a výkřiky plavců. Zkrátka celej ten mumraj potřebnej k tomu, aby se loď odpíchla od břehu a zamířila si to do proudu. Ještě chvíli jsem koukal, dokud zasněžený střechy nezmizely v ohybu řeky, a pak jsem se smutně otočil ke svým kamarádům. Byli tam všichni, kromě jednoho.

Od našeho příchodu do Chladný Vody uplynulo už pár dní, ale po Dargosovi ani vidu ani slechu. Nebylo divu. Od peřejí vejš byl Hrtar beznadějně zamrzlej. Bohužel jediná loď, která v přístavišti stála, vyplouvala dnes, a jestli jsme se chtěli podívat do Elienu dřív, než se ledy hnou, museli jsme vyrazit na cestu.

Nikdo z nás to nenesl dobře, ale uklidňovali jsme se tím, že až Dargos do Chladný Vody dorazí, čeká na něj u krčmáře vzkaz. Aby tu na nás počkal, protože jakmile zmáčkne Celinšovy kumpány, vrátíme se co nevidět. To o těch kumpánech jsme krčmáři samozřejmě neříkali a tomu „co nevidět“ se celá hospoda od srdce zasmála. Prý z Elienu nemusí nikdo připlout třeba celej měsíc. Proto jsme připojili dovětek: kdyby něco, tak na shledanou v pevnosti. Jak jsem Dargose znal, tady by na nás stejně nečekal...

Dostat se na loď nebylo snadný. Chlápkovi, kterému patřila, jsme se nelíbili. Ani jsem se mu nedivil. V roztrhanejch hadrech, vyhublí a ozbrojení jsme museli vypadat na prvotřídní mordýře. To on, v tlustým bobřím kožichu přepásaným krátkým mečem a se sobolí čapkou na hlavě vypadal oproti nám jako nějaký velmož. Když se začal vyptávat, co nás vlastně do Elienu vede, vytasil se Rinvit s báchorkou, že doprovázíme churavýho zemana Celinše ze Srncího Hřbetu a vypadáme, jak vypadáme, protože nám vlci roztrhali koně.

– Sotva jsme zachránili holé životy, pane, – klopil oči Vraňan. Chlápek si nás dál nedůvěřivě prohlížel, a tak musel Jokedit dloubnout novopečenýho šlechtice do zad.

Naštěstí se potvrdilo, že Celinš je znamenitej lhář, protože to odkejšal, dokonce nás nazval „svojí milou družinou“ a s chrchláním se omluvil, že mu není do řeči, protože nastydl a je zesláblej. Aspoň to poslední byla pravda. Chlápek, kterej se představil jako kapitán Vilím Kastorp, si nás ještě jednou změřil podezřívavým pohledem a nakonec řekl:

– Za cestu si počítám deset denárů.

Podívali jsme se na Celinše. Ten bezradně polknul, protože všechny naše peníze nesl Jokedit. Tomu to ale nedošlo a už vytahoval zpod kabátu měšec. Kapitán nadzvedl obočí:

– Necháváš své zlato nosit družině?

– To... totiž... – začal blekotat Celinš. Kdo ví, co by z něj vylezlo, kdyby nezasáhl Rinvit:

– To je totiž jeho syn...

– Nó... – Celinš a Jokedit se popuzeně ozvali jako jeden muž.

– ... vec. Synovec! – dokončil rychle Rinvit a zrudl. Asi si teprve teď uvědomil, že Celinšův pravej syn skončil roztrhanej na kusy při dobývání pevnosti.

Kapitán se pochybovačně podíval na jizvu táhnoucí se Jokeditovi přes obličej a její majitel se nesměle zašklebil:

– Snad bys mému churavému strýci neodepřel cestu za elienskými mastičkáři...

Kapitánův zrak výmluvně sklouzl na měšec v Jokeditových rukou a ten z něj vzápětí odsypal deset mincí.

– A dál?

– Co dál? – ožil do té doby mrazem přešlej Celinš. – Říkals deset denárů...

– Za hlavu! – zasmál se kapitán. – Snad sis nemyslel, že to je za tebe i tvou družinu dohromady?

– Ale vždyť to je celé jmění! – hádal se dál bejvalej rychtář, jako by ty peníze snad patřily jemu. Holt lichvářská krev se nezapře.

– Celé jmění? – kapitán se otočil a ukázal na vysoký bečky naložený na palubě veslice. – Tyhle sudy jsou plné vzácných kožešin z krvských lesů. To je celé jmění! Tvoje peníze jsou pro mě jen chabým přivýdělkem. Časy jsou zlé a kromě toho, – výmluvně si založil ruce na prsou, – jinou loď v přístavišti nevidím...

A protože jsme ji neviděli ani my, se skřípěním zubů jsme zaplatili.

Teď se ta třicet sáhů dlouhá veslice s plochým dnem nechala unášet pomalým proudem, veslaři odpočívali

a jen sám kapitán občas pohnul širokým veslem na zádi. My neměli na práci nic, ale do řeči nám dvakrát nebylo. Nikdo z nás se na lodi ještě nikdy neplavil, a tak jsme seděli zachumlaný na přídi a zírali na okolní břehy. Chviloma jsem zašilhal po veslařích, který se na nás zrovna netvářili a nejspíš si z nás i utahovali. Byli jsme přece jen náklad navíc a tak trochu jsme zabírali místo. I když nefoukal vítr, na vodě se do nás pustila zima a já začal závidět těm chlapům, který se občas na chvíli chytli vesel, aby se trochu zahřáli. Den ale uplynul rychle, urazili jsme za něj určitě pěkných pár verst a rozhodně to bylo pohodlnější cestování než po vlastních s vlkama za zadkem.

Navečer jsme přistáli na místě, který plavci očividně dobře znali. Zmrzlej písčitéj břeh se tu mírně svažoval do řeky a trčely z něj vysoký kůly. Dva veslaři skočili po kolena do vody, přehodili kolem kúlů lana a ostatní přitáhli loď až na písek. Na břehu bylo opuštěný tábořiště, u kterýho stála zasněžená hromada dřeva. Za chvíli už plápolal velkej oheň a na něm se v bachratým kotli vařil hrách. Když bylo jídlo hotový, kapitán odříkal modlitbu, veslaři se chvatně přezehnali, vytáhli lžíce a vzali kotel útokem. Kapitán osobně nabral Celinšovi do misky – chudej nebo ne, šlechtic je holt šlechtic – a nějakým zázrakem se dostalo i na nás.

S plným břichem jsme pak seděli kolem vatry, chlapi spokojeně krkali a prděli, až se Meoda červenala, a kapitán si vzal slovo:

– Chaso! Zítřa poplujeme podél Vlčího hvozdu. Je to nebezpečné místo a my musíme mít oči na stopkách.

Proto si rozdělíte víc hlídek, abyste se pořádně vyspali. Andreji, – kapitán se obrátil na vousatýho chlapa, kterej se zrovna šťoural klacíkem mezi vykotlanejma zubama, – urči hlídky. Dnes večer žádné pivo, – po mýtině se rozlehlo nesouhlasný hučení a mrmlání, – a modlete se, ať nám Rovast s Birkou dopřejí klidnou noc.

– A ať Chrza tak nechrápe! – dodal nějakej vtipálek. Chechot plavců se musel nést daleko za řeku.

Ležel jsem na dně člunu zachumlanej do houně, poslouchal šplouchání řeky a snažil se nevnímat, že zleva mě tlačí tvrdý žebrovní lodě a zprava tuhej Rinvit. Přemejšlel jsem o hvozdu. Dobře jsem si všiml, že kapitánovy slova vyvolaly u plavců neklid. Nedivil jsem se jim. Čím hlouběji jsme se s Dargosem vydali do lesa, tím větší se v něm dělalo ticho. Nepříjemný, tíživý ticho. Nakonec jsme stejně vždycky skončili v nějaký černý strži a museli se krkolomně vracet přes vyvrácený stromy a mechem porostlý balvany. Ale to ticho... To těžký, dusný ticho... Nevím, jestli tý noci Chrza chrápal, ale já spal, jako by mě do vody hodil.

Druhej den se krajina změnila a k polednímu se řeka vnořila do lesa. Proud zrychlil, břehy se přiblížily a všiml jsem si, že se kapitán u velkýho vesla snaží, aby oba zůstaly pokud možno co nejdál. I na veslařích bylo vidět, že mají strach. Po včerejších žertech ani stopy, seděli na svejch truhlách jako pěny a vyplašeně zírali na převislý větve a houbama porostlý kmeny popadaný podél břehů. Když jsme pak proplouvali kolem ztrouchnivělýho žebrovní člunu zaklíněnýho mezi balvany, všichni se přežeh-

nali. Zarostlej předák Andrej se posadil vedle nás na přídě, na kolena si položil luk a toulec šípů a tiše prohodil:

– Zlý místo...

Při vzpomínce na svůj tisovej luk z Krahulčí mě znovu píchlo u srdce. Aby řeč nestála, navázal jsem:

– Svatá pravda. Na člověka hned padá tíseň...

– Kdyby jen tíseň, – zachmuřil se hromotluk. – Někdy celej strom...

Zvědavě jsem se na něj podíval.

– Před lety jsem se tu plavil ještě pro starýho Vichlinga. Za pár verst jsou peřeje, přes který se loď musí přetáhnout. Bylo to na jaře, břehy rozbahněný, chlapi v tom klouzali jako ve hnoji. Když jsme loď dostali přes peřeje a naskákali zpátky na palubu, najednou slyšíme nějaký skřípění a praskání a bác ho! Ze břehu se přímo na nás zřítilo obrovský dubisko! Loď praskla jako shnilá tykev a začala nabírat vodu. Kapitán řval, ať zachráníme náklad, jinak nás Vichling stáhne z kůže, ale o zboží se v tu chvíli nikdo nestaral. Každý se hleděl dostat na břeh. Jenže pod peřejema se voda točí a divoký víry vás hned stáhnou ke dnu...

Nikdo z nás ani nedutal a jen jsme poulili oči.

– Tenkrát jsem se podruhý narodil, – povzdechl si plavec. – Chytil jsem se jednoho sudu a proud mě odnesl pryč z lesa. Kapitána ani kamarády jsem už nikdy neviděl. Tuhle zimu je to poprvý, co se tudy plavím znovu...

Andrej zmlknul a my taky.

K peřejím jsme připluli zanedlouho a já podezřívavě pozoroval koruny stromů a okolní houštiny. Jindy hlučná

posádka na sebe volala povely tlumeně, kulatina pod lodí zlověstně skřípěla a každý byl rád, když jsme to místo měli za zády. Tíseň z nás spadla teprve k večeru, kdy loď vyplula z lesa do širý krajiny a nad hlavou se nám otevřelo nebe posetý hvězdama.

RINVIT ŽASNE NAD TOU KRÁSOU

Po čtyřech dnech plavby se na obou stranách řeky začaly zdvíhat zasněžené kopce a posádka jakoby ožila. Na březích sníh místy ustoupil a z jihovýchodu vanul příjemný studený vítr. Když jsme propluli kolem jakési pobřežní osady, plavci začali s napětím vyhlížet kupředu. Netrvalo dlouho, na lodi propukl veselý halas a loď vyrazila po hladině jako střela. Polední opar před námi prorážely špičky vysokých věží. Blížili jsme se k cíli naší cesty.

Duchové skal, vody a větru! Na příplutí do Elienu do smrti nezapomenu. Před námi se tyčily mohutné rudé zdi, za kterými jako jarní krokusy vyrážely do závratné výšky ostré špičky kostelních věží a leskly se v odpoledním slunci. Stejně jako hradby i kostely byly z temně červených cihel. A teprve když jsme připluli blíž, uvědomil jsem si, jak jsou obrovské! Za svůj život jsem viděl zdobené kamenné kostely v Lutsku i vyřezávané báně dřevěných cerkví poljanských. Ale ani jedny se nemohly vyrovnat strohé kráse štíhlých cihlových věží elienských chrámů. Při pohledu na ně jsem se maně přezehnal. I moji druhové zírali na tu krásu v němém úžasu.

Řeka se pomalu rozlila do nebývalé šířky a rozdělila se na dvě ramena, objímající ostrov obrostlý rákosím. Stála

na něm rozlehlá budova ohrazená zdí a z hradeb k němu vedl kamenný most. Tiše jsme propluli pod jeho mohutnými oblouky a pokračovali klidnějšími vodami levého ramene. Po chvíli se hradby vedle nás otevřely a loď pomalu vplula do přístaviště. Byl to velkolepý pohled. Nad hlavami nám křičela hejna šedobílých ptáků a já si s úžasem prohlížel desítky lodí kotvících u břehu. Některá plavidla byla bachratá a nízká, další vysoká a štíhlá a všechna měla hned několik vysokých stožárů, ze kterých visela jako paže silná lana. I oproti těm nejmenším byl náš člun pouhou ořechovou skořápkou. Některé lodě byly pestře pomalované, zdobené barevnými štíty a na špicích jejich stožárů se třepotaly porporce.

– Co je to za lodě? – vydechl jsem v úžasu.

– Skoro celý elienský flot, – ozval se za mnou kapitánův hlas. Zatímco plavci vytáhli vesla a hotovili se k přistání, Kastorp předal kormidlo jejich předákovi a vydal se na slovíčko s Celinšem.

– Táhle vlevo, – vysvětloval muž, očividně potěšen naším bezbřehým údivem, – stojí kogy, sneky a šuty plující do Asteru. Vedle nich kotví lodě, co míří do Skánska. Tamten velký hulk, – ukázal na obrovský koráb, – to je Kirjina slza. Pýcha města a třetí největší loď na Vesparu. Hned za ní stojí kogy kupců obchodujících se Steleou a Pruneou. Ten pestrobarevně pomalovaný kravel, to je Jezerní víla, rychlejší v přístavu nenajdete. Na jaře se vydá do Cearty. A tam úplně vzadu, to jsou kogy plující do Safteje. Mezi nimi chloubá mého bratra, Svatý Melmar. Budeš-li chtít víno z jihu, pane, – otočil se k Celin-

šovi, – obrať se na mě a budeš mít jistotu, že ho dostaneš neředěné. Naše rodina obchoduje poctivě...

Celinš si přitáhl ke krku roztrhaný zimník a zachmuřeně přikývl.

– A co ty dlouhé lodě? – zajímalo mě. – Vypadají stejně jako ta tvoje...

– Ano, to jsou říční veslice. Plaví se jen do Chladné Vody a zpět.

– A proč jsou některé vytažené na břeh?

– Některé se opravují, smolí a ucpávají. A tamty dvě zelené konšelé zabavili kupci Vichlingovi, který byl na podzim popraven za nekalé obchody. Nevím, pane, jak moc spěcháš za mastičkáři, – pokračoval kapitán znovu k Celinšovi, – ale můžeš se ubytovat v domě našeho bratrstva. Plavci do Poljany nejsou možná tak bohatí jako jiní kupci, ale lože je tam pohodlné, lázeň horká a pivo, – zdvihl prst, – vaříme nejlepší. Sám v létě svážím dubovarský slad a chustský chmel...

Celinš však vypadal, jako by na něj sáhla smrt. Zíral nepřítomně před sebe, ve tváři celý popelavý. Znovu jsem se musel ozvat místo něj:

– Pan Celinš ti děkuje za pozvání, ale není si jist, zda při něm jeho měšec nezhubne ještě povážlivěji než při vašem prvním obchodu.

Kapitán, který už nejspíš měl zemana ze Srncího Hřbetu za slaboduchého podivína, se chápavě usmál.

– Je-li tomu tak, pane, pak mi bude ctí, když tě budu smět v domě našeho bratrstva pohostit. S útratou si starost nedělej a tvoji družinu ubytujeme v čeledníku.

Celinš se pomalu sebral a nejistě pohlédl na Jokedita. Ten se poškrábal na hlavě:

– Což o to, pivečko by bodlo a teplá lázeň jakbysmet...

Hrklo ve mně a Lopin mi zaryl loket do zad. I on se asi zděsil, že Jokedit kupcovu nabídku přijme, Celinš tak dostane příležitost zbavit se nás, svého „synovce“ opít, plavcům kdovíco nalhat či dokonce utéct.

– ... nicméně pan Celinš, – navázal jsem, – se raději ubytuje někde jinde.

Bylo to hrubé, ale nic lepšího mě v tu chvíli nenapadlo. Kapitán Kastorp mě obdařil nevlídným pohledem.

– A co že ty svého pána nepustíš ke slovu, drzý slouho?

V tu chvíli loď s trhnutím přirazila k dřevěným vorům, které lemovaly břeh. Plavci začali vylézat přes pažení a Jokedit přišel k rozumu:

– Náš kněz má svatou pravdu, kapitáne. Tvého pohostinství si můj strýc i já hluboce vážíme, Rovast ti žehnej. Ale hrdý šlechtic, – přítel se bouchl do prsou, – přece nebude spát u plavců! Raději nám porad', kde je tu nejbližší krčma, a budeme ti nadvakrát zavázáni.

– Nastokrát... – zamumlal jsem si pod vousy.

Kapitán si mě nedůvěřivě prohlížel, protože na kněze jsem nevypadal ani za mák, ale pak pokrčil rameny a ukázal Jokeditovi do ústí jedné z uliček vedoucích od přístaviště.

– Nejbližší hostinec sluje U Zlomeného ráhna, ale je to špelunka laciná, o zlém truňku, plná sprosté přístavní chasy, zkrátka *hrdého* šlechtice nehodná. Nechceš-li přijít k úhoně a odmítáš-li spát v domech plavců, doporučím

ti spíš hostinec U Zlatého hroznu na Senovážném rynku, kde je vši pomálu a víno obstojné jakosti.

Kapitánův jazyk byl trochu jiný, než jakým se hovořilo nahoře v Poljaně, a já si uvědomil, že zde budeme působit podivně nejen svým výzorem, ale také nářečím. S nekli- dem jsem sledoval loučení našich „šlechticů“ s elienským kapitánem a přemítal nad spleťtými cestami osudu. Ta současná mířila ke Zlomenému ráhnu. Ať už nás tam če- kalo cokoliv.

JOKEDIT MÁ SLZY V OČÍCH

Elienský přístav, hospoda U Zlomeného ráhna. Kapitán Kastorp měl pravdu. Byla to ta nejšpinavější knajpa, s ja- kou jsem kdy měl čest. Ale co si budu lhát do kapsy – když jsem otevřel dveře a do nosu mě udeřil teplý závan kouře, rybiny a plesnivých zdí, do očí mi vyhrkly slzy štěstí. I když možná to přece jen bylo tím smradem.

Nízká sklepní nálevna, do které jsme museli sejít po schodech, byla plná ochmelků, veselých tovaryšů a buj- ných kmotříček, které se na mě zvědavě uculovaly. Sakra! Vždyť já skoro půl roku neviděl pořádnou ženskou! Sice jsme nevypadali kdovíjak vábně, ale na podobný návštěv- níky tady museli být zvyklí. Kulhavý krčmář s volskýma očima nijak netajil svoji nedůvěru, ale když jsme zachřes- tili měšcem a složili meče za šenk, pivo nám nalil. Roze- chvěle jsem vzal do dlaní naprasklý korbel plný zatuch- lého piva a přiložil ho ke rtům. Inu, bylo odporné, ale po třech měsících, co jsme pili jen rozpuštěný sníh, chutnalo jako ten nejlahodnější dubovarský ležák!

Klatě, zanádal jsem v duchu při vzpomínce na kapitánovu nabídku. Mohl jsem se rozvalovat v měkké ce-
chovní posteli. Místo toho nesmím z Celinše oka spustit.
Rinvit zřejmě přemýšlel o tom samém, protože se k tomu
darebákovi naklonil a řekl:

– Dorazili jsme tam, kams nás lákal, rychtáři. Je načase
vyložit karty na stůl a vydat se za těmi tvými známými...

Vraňan měl recht, ale já zas měl žízeň jako trám.

– Počkej s tím ještě, Rinvite, – přerušil jsem přítele. –
Skočím si pro další truňk.

Lopin chvatně dopil, utřel si z vousů slupky ječmene
a podal mi svůj korbel:

– A mně vem rovnou taky!

Po všech těch strastech jsem byl šťastný jako dlouho
ne a výkupné za daremného rychtáře mohlo do zítřka
klidně počkat. Naklonil jsem se k šenku a podal krčmá-
řovi naše korbely.

– Poljanec, co? – zašklebil se na mě potměšile.

Jindy bych se možná urazil, ale teď mi bylo všechno
jedno.

– Hovno Poljanec, Lutic! Od slavného města Lucilin-
burku! Ale poslyš, krčmáři, – mrknul jsem na něj, – něco
jiného než tenhle patok bys tam neměl?

Krčmář se taky neurazil, jen ušklíbl:

– To víš, že měl. Jenže hadrníků jako ty mi sem leze
denně dvanáct do tuctu, a kolikrát nemají na outratu.
Chceš něco lepšího? Pak si připrav nejmíň půl guldenu!

– Půl čeho? – podivil jsem se. – Mám jen poctivé bu-
kovinské denáry a nějaký ten zlaťák...